

JULII
CAPONI
TRACTATUS
DE PACTIS
ET
STIPULATIONIBUS.

JULII
CAPONI,

JURIS. NEAPOLITANI, THEOLOGI,
PHILOSOPHI, AC COMITIS PALATINI;

TRACTATUS
DE PACTIS
ET
STIPULATIONIBUS.

UBI PRIMO
DE SUBSTANTIA PACTI, DIVISIONE,

AC VESTIMENTIS EJUS, DE PACTO TACITO, DE PACTO
Renunciatio Juris de futuro, de Pacto de futura Successione, ubi utiliter explicatur celebris ille
Tex. in Cap. *Quatuor Partium de Pactis* is 6. De Pacto de quota sitis, de Pacto incontinenti
adjecto contractui, de Pacto, per quod tollitur libera testandi facultas, ubi latissime de Dona-
tione omnium bonorum, & alia multa methodice discepantur ad materiam.

SECUNDO
DE STIPULATIONIS ESSENTIA, CAUSIS,

ET DIVISIONE EJUSDEM, AC PRÆCIPUE DE VASTO ILLO
Individualium Oceano tractatur, cum novissimis Observationibus in hac materia Supremorum
Tribunalium.

OPUS SATIS UTILE OMNIBUS IN FORO, AC SCHOLIS VERSANTIBUS NECESSARIUM
EDITIO NOVA, DENUO REVISA AC EMENDATA.

COLONIAE ALLOBROGUM,

Sumptibus MARCI-MICHAELIS BOUSQUET, & Soc. Bibliop. & Typograph.

M D C C X X X I I.

ORBIS CONCILIATORI
G A S P A R I
DE BRACAMONTE
COMITI PENERANDÆ,
REGNIQUE NEAPOLITANI PROREGLI
JULIUS CAPONE.

TI BI magno parva exhibeo. Semper enim non est verum, Parvos parva decent. Ad Solem propero, ut lumen recipiam, & qui famæ pennas meritorum laude fatigat, illi calamum dico. Excipe, ni libri munus, vota cordis Pltique Scriptorum generis Nobilitatem, & fumosas Avoruim imagines longo ordine rcecent. Id prætermitto. Etenim tu unus novo familiam locupletas decore, & Majores tuos gloria antecellis. Et quid glorioius, quam Germaniae dare Cæsares, Pontifices, Urbi, Orbique Pacem Universo?

LAURENTIUS CRASSUS
J. C. NEAPOLITANUS
LECTORI.

EN iterum, Lector, Julii Capone novas lucubrationes. Cum tineis rixari non debent, quæ digna sunt Cedro. Ipse Cleanthis æmulator ad lucernam vigilat, & multa congerit, ut profit multis. Majora ederet, si posset foro, in quo totus est, plus temporis eripere. Cæteri proprias solent buccinare laudes, at sibi, Socratiæ discipulo palestræ, sat est, ut labores ipsi loquantur. Hanc interim amplexare opellam, & partus ingenii eruditiores quamprimum expecta. Vale.

TRACTATUS DE PACTIS, A U T H O R E JULIO CAPONE, JURECONSULTO NEAPOLITANO.

ACTORUM materiali aggredi explicandam, quae in ut. C. de pactis per 30. leges, & per 63. in ff. vestri dispersa continentur, enijs quantum sit usus, quantitate ejusdem utilitas, acque subtilitas, neminem, vel medicosritet in jure inlendum ignorare arbitros, cum padi natura nos doceat, ea que ex hie sunt proponere, & proposita servare, atque custodire, in pactis enim fides inest l. fin. ff. quaevis licet ab emptione discedere, quam fidem observandam illi iura plausum nota proclamant, tamque fallere gravissimum esse semper estimant, l. 1. in princ. ff. hoc tit. l. 1. ff. de constituta præmissa. D.D. qui de hac materia tractant in praefati luctuoso. infelix labor est, videantur Repententes 7. tem. à fol. 120. ubi pleves, & in tract. aibit to. 6. p. 1. Adent etiam, qui volit Moribus in emporio ad tie. de pactis in princ. & Anglosaxonicis Barb. in rubrica C. de padi. Quibus alio Martinum Monasterium de pactis, & novissimè Helfricum Ulricum Hungarum de pactis in princ. Verum antequam leges singulas explicari immo- tro tractata per particulares questiones in genere insufficiendo, generalia quedam præmissa faciemus; qua- se sit.

A R G U M E N T U M.

Pactū ethimologia, essentia, & omnia verba definitionis explicantur, à Pollicitatione, & contractu differt, & quomodo; consensus ad ejus essentiam qualis requiratur, &c. in dubio tacens quando dicatur consentire, ejusdem pacti verba ambigua qualiter expli- centur, & fides pacti qualiter sit servanda; cum majori parte factum, minori quando prajudicet: cum principali, an fiduciatori noceat.

S U M M A R I U M.

1. **P**actum unde dicatur? Et quod dicatur à pa-
tione, an sit ejus Ethimologia?
2. **P**actum quoniamciter considerari potest?
3. **P**acta un possint dici contractus? & an pallium sit
nomen generis, & species simile?
4. **P**allium quomodo definietur ab Ulpiano?
5. **C**opula (Et) quando ponatur inter diversa?
6. **I**nus si scorsim cogitent de peregrinando, vel alio
potest obvia faciendo, an sit pactum?
7. **D**efinitio Ulpiani de padi, an distinguat padi
à contractu?
8. **V**erba definitionis quomodo sint accipienda?
9. **V**ox placiti, seu conventionis quid significet?

A

10. De-

TRACTATUS DE STIPULATIONIBVS. AVTHORE JULIO CAPONE, I. C. NEAPOLITANO.

Creditimur explicandam
cam materialm, quam
frequenter appellat Bart.
in l. s. n. 21. C. de con-
dit. ob caus. eo quod
Notarii in omnibus ins-
trumentis eam interpon-
nere solent, ad hoc ut in
eis contenta majorcm
sortiantur efficaciam. Dis-
cunt enim periti Tabel-
liones omnia in instrumentis cōtentia, partes sub per-
sona dupli ad invicem observatae, & per sollemnam
stipulationem promittuntur, immo quod magis est, si
Notarii eam omittrunt, possint propria auctoritate
superaddere, ut dixit Jason in l. ut liberis, C. de
collat. Bald. Novellor. Niger, & alii in rubrica, ff.
hoc titulo n. 120. Balognett. in praesenti n. 3. Patet
hujus materiae utilitas, quia sub illa omnes conven-
tiones, pacti, & contractus, in toto terrarum Orbe
celebrati continentur, l. s. 3. Conventionales, ff.
eod. l. stipulantes, ff. de assbris, & conventiones invalida-
des per eas efficaces redduntur, contractibusq; non-
nullis robur, & somerum praefat, C. de paliis, l.
Jurisgentium, 3. quinius, ff. de paliis.

Hic autem titulus licet longissimus, in sex Capita
principalia dividi potest. In primo Capite agendum
est de stipulationis essentiis. Secundum Caput conti-
nebit causam efficientem stipulationis. Tertium Cap-
ut continet causam materialm ipsius. Quartum Caput continet causam formalem ejusdem. Quintum Caput causam finalē. Sextum Caput continet
essentias ejus, eritq; perfecte explicatus titulus noster,
abi latissimas habetur sermo stipulationis, cuius tra-
ctatio varia est, multiplex & obscura.

ARGUMENTUM.

Stipulatio à stipite, seu stipulo dicta, vel à stipite,
verbum commune est tum interrogantis,
tum respondentis, ejus essentia definitur, &
an detur stipulatio interdum sine verbis, &
an stipulatio idem sit ac verborum obli-

gatio; & cur magis à verbo, quam à con-
sensu dicatur, & an ejus definitio competit
omnibus contractibus de jure gentium, &
an competit pacto.

S U M M A R I U M.

- 1 **S**tipulatio à stipite, seu stipulo dicitur quod firmata:
stem denotat. Sive à stipite, quod significat mercedem.
- 2 Stipulatio verbum est communis tam interrogantis,
quam respondentis. Licet plerunque sit interro-
gantis, solum. Et quid sit spondere.
- 3 Stipulatio quae modis sumatur?
- 4 Stipulatio quid sit. Ejusque definitionis singula ex-
plicantur verba.
- 5 Conceptio verborum quid sit.
- 6 Solemnis in stipulatione duo sunt, & que.
- 7 Definitio genus, & differentiam controvere debet.
- 8 In iure non dantur subtilis, & exquisita definitiones.
- 9 Definitio debet posse substantiam rei definitam.
- 10 Stipulations an dentur, que fiant sine verbis.
- 11 Stipulatio num sit facta.
- 12 Stipulatio, ac verborum obligatio, en differant inter se.
- 13 Stipulatio, an sumatur pro verborum conceptione
sive obligatione.
- 14 Stipulatio cur magis à verbis dicatur; quam à
consensu. Et verba cur sint inventa.
- 15 Stipulations an dentur in quibus non promittit quis
aliquis dare vel facere, et an definitio stipulationis
competat omnibus contractibus de jure gentium.
- 16 Verbum facere, unum comprehendit etiam facient.
- 17 Respondetur ad tex. in l. ff. de acceptiat.
- 18 Definitio stipulationis num competit pacto.

DISPUTATIO PRIMA.

De Stipulationis essentia.

QUAESTIO I.

Unde dicitur, & quid sit stipulatio.

Prima conclusio, stipulatio dicitur à stipite,
seu à stipulo, quod sumitatem denotat, princi-
pium